

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

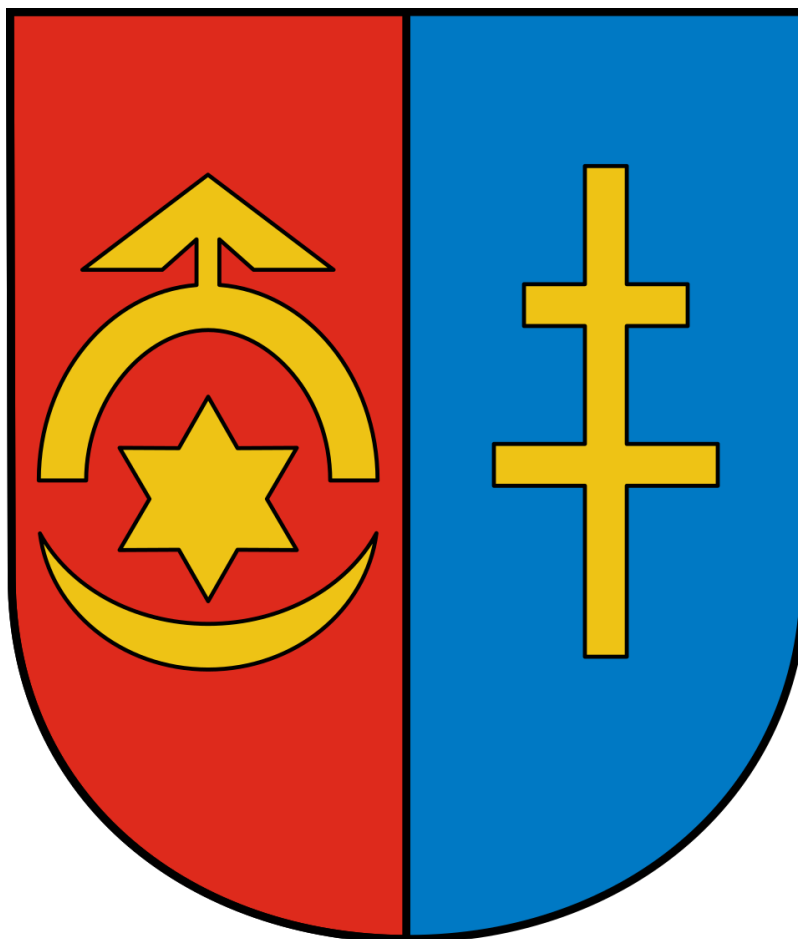

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Plan działania Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2026 - 2028

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Dostępny samorząd 2.0

Spis treści

Wstęp.....	3
Strategia na rzecz Równości i Dostępności	3
Podstawa prawna	4
Przepisy regulujące sposób funkcjonowania podmiotu	5
Dokumenty wewnętrzne podmiotu dotyczące dostępności	5
Osoby ze szczególnymi potrzebami.....	6
Definicja i identyfikacja odbiorców: zmiana paradygmatu dostępności	6
Analiza stanu zastanego	8
Dotychczasowe działania na rzecz poprawy dostępności	10
Cel i działania	15
Wieloaspektowy wymiar dostępności	15
Projektowanie Uniwersalne (Universal Design) jako fundament zmian	16
Ewolucja kultury organizacyjnej i partycypacja społeczna	16
Harmonogram realizacji	18
Dostępność architektoniczna	18
Dostępność cyfrowa	26
Dostępność informacyjno-komunikacyjna.....	27
Pozostałe działania	29
Szacowany koszt realizacji planu	35
Monitoring realizacji.....	35
Ewaluacja i Monitorowanie Realizacji Planu Działań	35
Wykres	37

Dostępny samorząd 2.0

Wstęp

Strategia na rzecz Równości i Dostępności

Plan działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami stanowi strategiczną mapę drogową naszej instytucji, której nadrzędnym celem jest systematyczne, konsekwentne i trwałe eliminowanie wszelkich barier wykluczających obywateli z pełnego uczestnictwa w życiu publicznym. Jesteśmy świadomi, że przestrzeń urzędowa – zarówno ta fizyczna, jak i wirtualna – musi być projektowana w sposób uniwersalny. Realizacja założeń niniejszego planu drastycznie podniesie jakość życia i poziom niezależności szerokiej grupy odbiorców. Beneficjentami tych zmian będą nie tylko osoby z różnymi stopniami i rodzajami niepełnosprawności, ale również rosnąca populacja seniorów doświadczających naturalnych ograniczeń motorycznych i percepcyjnych, a także kobiety w ciąży, rodzice z małymi dziećmi oraz osoby zmagające się z tymczasowymi urazami narządu ruchu. Fundamentem prawnym oraz drogowskazem dla wszystkich zaplanowanych tu interwencji jest **Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami**. Traktujemy jej zapisy nie tylko jako bezwzględny obowiązek administracyjny, ale przede wszystkim jako zobowiązanie do budowy sprawiedliwego i włączającego społeczeństwa.

Struktura Planu i Obszary Interwencji

Aby zagwarantować przejrzystość i metodyczność naszych działań, plan został podzielony na cztery rozłączne, lecz wzajemnie uzupełniające się obszary dostępności:

1. **Dostępność architektoniczna:** Obejmująca modernizację tkanki budowlanej, ciągów komunikacyjnych i infrastruktury zewnętrznej, gwarantująca swobodną i bezpieczną nawigację przestrzenną.
2. **Dostępność cyfrowa:** Skupiona na optymalizacji naszych serwisów internetowych, systemów i dokumentów elektronicznych do standardów WCAG, co zapewni równy dostęp do e-usług i informacji publicznej.
3. **Dostępność informacyjno-komunikacyjna:** Związana z wdrażaniem technologii asystujących (np. pętle indukcyjne) oraz alternatywnych form komunikacji (PJM, teksty ETR, tyflografika), znoszących bariery w bezpośrednim kontakcie z urzędnikiem.
4. **Pozostałe działania (Kultura organizacyjna i procedury):** Jest to kluczowy obszar spinający cały dokument. Znalazły się w nim wszystkie inicjatywy o charakterze horyzontalnym, których nie dało się przypisać wyłącznie do jednego z trzech

Dostępny samorząd 2.0

głównych filarów, a które są niezbędne do ożywienia infrastruktury i technologii poprzez czynnik ludzki. W tej sekcji zdefiniowano zadania ukierunkowane na:

- a. **Politykę zatrudnienia i HR:** Wdrażanie włączających, wolnych od uprzedzeń procedur rekrutacyjnych oraz adaptację stanowisk pracy dla pracowników z niepełnosprawnościami.
- b. **Partycypację społeczną:** Aktywne budowanie relacji i stałą współpracę z organizacjami pozarządowymi (NGO) zrzeszającymi osoby ze szczególnymi potrzebami, co gwarantuje nam bezpośrednią ocenę ekspercką wdrażanych rozwiązań.
- c. **Rozwój kompetencji kadr:** Cykliczne i ukierunkowane szkolenia pracowników pierwszego kontaktu oraz kadry zarządzającej, podnoszące ich wrażliwość, empatię i wiedzę z zakresu savoir-vivre'u.
- d. **Politykę informacyjną:** Transparentne komunikowanie społeczeństwu postępów w realizacji inwestycji na rzecz dostępności.
- e. **Ewaluację usług:** Standaryzację procedur awaryjnych i ciągłe podnoszenie ogólnej jakości obsługi klienta o ograniczonej mobilności lub percepcji.

Kwestie terminologiczne Dla zachowania spójności i czytelności niniejszego dokumentu administracyjnego, w dalszej części planu oraz w tabelach harmonogramów posługujemy się pojęciem „**Podmiot**”, które każdorazowo definiuje naszą instytucję realizującą przypisane zadania.

Podstawa prawna

Podstawą prawną do przygotowania planu na rzecz poprawy dostępności jest ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2024 roku pozycja 1411 z późniejszymi zmianami). Ustawa jest powiązana z Konwencją o prawach osób z niepełnosprawnościami, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 z późn. zm.).

Inne kluczowe ustawy dotyczące dostępności to:

- ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1440 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 20 z późn. zm.).

Przy tworzeniu planu uznaliśmy za istotne jeszcze inne ustawy, rozporządzenia i przepisy wewnętrzne. Część z nich dotyczy wprost dostępności, a część sposobu naszego działania.

Dostępny samorząd 2.0

Przepisy regulujące sposób funkcjonowania podmiotu

1. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320 z późn.zm.).
2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn.zm.).
3. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277 z późn.zm.).
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 z późn.zm.).
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2026 r. poz. 524 z późn.zm.).
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881 z późn.zm.).

Dokumenty wewnętrzne podmiotu dotyczące dostępności

1. UCHWAŁA NR 264/2025 ZARZĄDU POWIATU OSTROWIECKIEGO z dnia 18 grudnia 2025 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim.
2. Zarządzenie Nr Or.I.120.105.2025 Starosty Ostrowieckiego z dnia 01.12.2025 roku w sprawie wyznaczenia koordynatora do spraw dostępności osób ze szczególnymi potrzebami.
3. Zarządzenie Nr Or.I.120.111.2025 Starosty Ostrowieckiego z dnia 15.12.2025 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej 170 000 zł netto.
4. Zarządzenie Nr Or.I.120.112.2025 Starosty Ostrowieckiego z dnia 15.12.2025 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości równej lub wyższej od 170 000 zł netto.
5. Zarządzenie Nr Or.I.120.119.2025 Starosty Ostrowieckiego z dnia 31.12.2025 roku w sprawie przyjęcia „Standardów Dostępności w Samorządzie”.
6. Zarządzenie Nr Or.I.120.48.2026 Starosty Ostrowieckiego z dnia 25.05.2026 roku w sprawie wprowadzenia „Procedury obsługi osób ze szczególnymi potrzebami w Starostwie Powiatowym w Ostrowcu Świętokrzyskim”.

Dostępny samorząd 2.0

Osoby ze szczególnymi potrzebami

Definicja i identyfikacja odbiorców: zmiana paradygmatu dostępności

Na potrzeby niniejszego planu i w oparciu o art. 2 pkt 3 Ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności, przyjęliśmy szeroką, funkcjonalną definicję „**osoby ze szczególnymi potrzebami**”. Zgodnie z nią, jest to każdy obywatel, który ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na przejściowe okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowy wysiłek lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby móc uczestniczyć w różnych sferach życia publicznego na zasadzie pełnej równości z innymi. Przyjęcie takiej perspektywy oznacza fundamentalne odejście od czysto medycznego modelu niepełnosprawności na rzecz modelu biopsychospołecznego (spójnego z Międzynarodową Klasyfikacją Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia – ICF opracowaną przez WHO). Oznacza to, że katalog beneficjentów naszych działań nie ogranicza się wyłącznie do osób posiadających formalne orzeczenie o niepełnosprawności. Środowisko wolne od barier służy znacznie szerszemu gronu odbiorców, których podzielić można na cztery główne kategorie funkcjonalne:

1. Ograniczenia motoryczne i fizyczne

- Osoby poruszające się przy pomocy sprzętu ortopedycznego (na wózkach inwalidzkich, o kulach, z balkonikami).
- Osoby o nietypowych parametrach antropometrycznych (osoby bardzo niskiego lub bardzo wysokiego wzrostu), dla których standardowa wysokość blatów, klamek czy urządzeń stwarza barierę ergonomiczną.

2. Ograniczenia sensoryczne

- Osoby niewidome oraz słabowidzące, wymagające wysokich kontrastów luminancji, tyflografiki oraz warstwy tekstowej w dokumentach cyfrowych.
- Osoby z niepełnosprawnością narządu słuchu oraz osoby Głuche (posługujące się PJM jako pierwszym językiem), dla których barierą jest wyłącznie komunikacja foniczna.
- Osoby głuchoniewidome, doświadczające jednoczesnego, sprzężonego uszkodzenia wzroku i słuchu, wymagające wysoce zindywidualizowanych kanałów komunikacji (np. alfabetu Lorma).

Dostępny samorząd 2.0

3. Ograniczenia poznawcze, psychiczne i komunikacyjne

- Osoby z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby z trudnościami w komunikowaniu się z otoczeniem (np. w spektrum autyzmu, z afazją), wymagające tekstów łatwych do czytania i zrozumienia (ETR) lub symboli AAC.
- Osoby z zaburzeniami psychicznymi, u których stres środowiskowy (np. hałas, tłum, skomplikowane procedury) może wywoływać dekompensację, ataki paniki lub wycofanie.
- Cudzoziemcy, dla których bariera językowa i kulturowa w połączeniu ze skomplikowanym żargonem administracyjnym stanowi formę wykluczenia komunikacyjnego.

4. Ograniczenia sytuacyjne i związane z wiekiem (Dostępność uniwersalna)

- Osoby starsze (seniorzy), u których szczególne potrzeby – takie jak spadek ostrości wzroku, ubytek słuchu czy trudności z poruszaniem się – pojawiły się w sposób naturalny wraz z wiekiem i procesami starzenia.
- Kobiety w ciąży, u których dochodzi do zmiany środka ciężkości ciała i szybszego męczenia się.
- Rodzice i opiekunowie z wózkami dziecięcymi, dla których schody lub ciężkie drzwi bez siłowników stanowią barierę identyczną jak dla osoby na wózku inwalidzkim.
- Kurierzy, dostawcy oraz pracownicy fizyczni przemieszczający się z ciężkimi przesyłkami wielkogabarytowymi, którym infrastruktura dostępna (rampy, windy, drzwi automatyczne) warunkuje możliwość wykonania pracy.

Wymiar uniwersalny: Dostępność służy każdemu

Zjawisko posiadania szczególnych potrzeb ma charakter powszechny, dynamiczny i płynny. Statystyki i badania demograficzne dowodzą, że niemal każdy obywatel, na pewnym etapie swojego życia lub w konkretnej sytuacji losowej (np. w wyniku nagłego urazu ortopedycznego, silnego stresu czy podróży z ciężkim bagażem), dołącza do grupy osób ze szczególnymi potrzebami. Dlatego też wdrażanie standardów dostępności nie jest działaniem na rzecz wąskiej mniejszości, lecz inwestycją w podniesienie komfortu, bezpieczeństwa i jakości życia całej społeczności lokalnej. Przestrzeń dostępna to przestrzeń uniwersalna, w której każdy człowiek – niezależnie od swoich chwilowych lub trwałych uwarunkowań – może funkcjonować w pełni samodzielnie i godnie.

Dostępny samorząd 2.0

Analiza stanu zastanego

Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim, zatrudniające blisko 150 pracowników, funkcjonuje w trzech rozłącznych budynkach na terenie miasta. Skala działalności oraz rozproszenie architektoniczne wymagają zintegrowanego podejścia do zarządzania przestrzenią i standardami obsługi. Administrujemy jedną, centralną stroną internetową, która przed przystąpieniem do sporządzenia niniejszego planu została poddana rygorystycznemu audytowi dostępności cyfrowej. Dzięki zrealizowanemu, kompleksowemu pakietowi inwestycji (obejmującemu m.in. montaż wind, sanitariatów i systemów wsparcia), stan infrastruktury uległ diametralnej poprawie, eliminując historyczne bariery wykluczające osoby ze szczególnymi potrzebami. Poniżej przedstawiamy szczegółową analizę aktualnego stanu dostępności w podziale na lokalizacje.

1. Dostępność architektoniczna i otoczenie budynków

Siedziba główna – ul. Łżecka 37 (Parter + 3 piętra oraz podpiwniczenie):

- **Wejścia:** Główne wejście wschodnie prowadzi przez schody zewnętrzne wyposażone w poręcze oraz bezpieczną rampę podjazdową ze spocznikiem. Drzwi wejściowe są dwuskrzydłowe, automatyczne i przeszklone. Szklane tafle zostały profesjonalnie zabezpieczone taśmami kontrastowymi, chroniąc osoby słabowidzące. Wejście południowe (z poziomu chodnika) posiada drzwi w kolorze silnie kontrastującym z elewacją.
- **Wnętrze i niwelacja barier pionowych:** Przy wejściu funkcjonuje portiernia (Straż Miejska) służąca pomocą informacyjną. Historyczny brak dostępności wyższych kondygnacji został całkowicie zlikwidowany – **budynek został wyposażony w nowoczesną windę**, która gwarantuje osobom o ograniczonej mobilności samodzielny dostęp na wszystkie 3 piętra. Krawędzie schodów wewnętrznych oznakowano taśmami kontrastowymi.
- **Sanitariaty:** Na parterze oddano do użytku w pełni normatywną toaletę przystosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- **Dojazd i parking:** Przystanek autobusowy (niskopodłogowe pojazdy MZK) znajduje się w odległości ok. 30 m. Na parkingu z kostki brukowej wyznaczono i prawidłowo oznakowano stanowiska postojowe (niebieskie koperty i znaki pionowe).

Wydział Geodezji, Kartografii i Katastru – ul. Adama Wardyńskiego 1 (Parter + 2 piętra oraz podpiwniczenie):

- **Wejścia i wewnętrzne ciągi komunikacyjne:** Do budynku prowadzą zewnętrzne schody, które stanowią główną barierę architektoniczną oddzielającą poziom ulicy

Dostępny samorząd 2.0

od drzwi wejściowych (jednoskrzydłowych, w kontrastowym kolorze). Wewnątrz obiektu komunikacja na wyższe kondygnacje odbywa się wyłącznie za pośrednictwem klatki schodowej.

- **Dostępność alternatywna i obsługa na parterze:** Z uwagi na brak windy oraz restrykcyjne uwarunkowania techniczne klatki schodowej, wdrożono rozwiązanie w oparciu o zasady dostępności alternatywnej (zgodnie z art. 6 ust. 2 i 3 ustawy o zapewnianiu dostępności). Zakupiona atestowana **mobilna rampa schodowa służy wyłącznie do niwelowania bariery wejściowej** – umożliwia bezpieczne przetransportowanie interesanta na wózku inwalidzkim z poziomu ulicy na parter budynku. Użycie najazdów mobilnych do pokonywania schodów na I i II piętro jest wykluczone ze względów bezpieczeństwa (ryzyko utraty balansu i wypadku). W związku z tym, wyższe kondygnacje pozostają niedostępne dla osób o ograniczonej mobilności, a **pełna obsługa merytoryczna takich interesantów realizowana jest bezpośrednio na dostępnym parterze**, dokąd schodzi wyznaczony pracownik wydziału. Rozwiązanie to w pełni zabezpiecza zasadę równego dostępu do usług administracyjnych w myśl Kodeksu postępowania administracyjnego.

Wydział Zdrowia (Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności) – ulica Świętokrzyska 22:

- Trzecia lokalizacja Starostwa mieści kluczową komórkę z punktu widzenia obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. Usytuowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w osobnym budynku wymaga rygorystycznego utrzymania wypracowanych standardów dostępności, gwarantujących swobodny dostęp i komunikację dla osób o najniższym stopniu mobilności oraz z rozległymi dysfunkcjami sensorycznymi.

2. Dostępność informacyjno-komunikacyjna

Środowisko informacyjne urzędu we wszystkich lokalizacjach zostało gruntownie przeprojektowane w oparciu o zasady uniwersalnego projektowania:

- **Wsparcie dla osób słabowidzących i niewidomych:** Siedziba główna dysponuje stacjonarnymi mapami tyflograficznymi, wypukłymi oznaczeniami pokoi w alfabecie Braille'a oraz tablicami informacyjnymi o wysokim kontraście.
- **Wsparcie dla osób niesłyszących i słabosłyszących:** Urząd posiada stacjonarne i przenośne pętle indukcyjne. Nawiązano stałą współpracę z zewnętrznymi tłumaczami PJM, a część kadry ukończyła podstawowe kursy języka migowego.

Dostępny samorząd 2.0

- **Wsparcie poznawcze:** Wdrożono tablice informacyjne wykorzystujące symbole AAC, ułatwiające komunikację osobom z trudnościami intelektualnymi.
- **Zwierzęta asystujące:** Do wszystkich trzech budynków Starostwa gwarantowany jest bezwarunkowy, swobodny wstęp interesantom korzystającym z psów przewodników i psów asystujących.

3. Dostępność cyfrowa

Dzięki audytowi zewnętrznemu i systematycznym poprawkom programistycznym, strona internetowa urzędu spełnia wytyczne WCAG 2.1. Zapewnia to bezproblemową obsługę witryny za pomocą czytników ekranu (Screen Readers) oraz możliwość nawigacji wyłącznie przy użyciu klawiatury.

4. Kwalifikacje kadr i współpraca społeczna

Zarządzanie zespołem liczącym blisko 150 pracowników wymaga systematycznego i zintegrowanego podejścia do edukacji włączającej. Instytucja regularnie bada potrzeby szkoleniowe całej kadry i realizuje warsztaty z zakresu obsługi klienta ze szczególnymi potrzebami. Strategiczne decyzje urzędu, w tym polityka aktywizacji zawodowej i kolejne inwestycje w udogodnienia, są podejmowane i weryfikowane w ścisłej współpracy z organizacjami zrzeszającymi osoby z niepełnosprawnościami (NGO) oraz Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.

Dotychczasowe działania na rzecz poprawy dostępności

Systematycznie podejmujemy działania, żeby zwiększyć dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Poniżej opisaliśmy te działania, podzielone na 4 obszary:

1. dostępność architektoniczna,
2. dostępność cyfrowa,
3. dostępność informacyjno- komunikacyjna,
4. pozostałe działania.

Te zrealizowane działania są dla nas częścią analizy stanu zastanego. Dzięki nim nabraliśmy doświadczenia i możemy lepiej zaplanować kolejne działania.

1. Działania w obszarze dostępności architektonicznej

- 1.1. Montaż windy w budynku głównym Starostwa. Zapewniło to osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich oraz z ograniczeniami ruchowymi pełną, samodzielną mobilność pomiędzy kondygnacjami budynku. Wyeliminowano konieczność korzystania z upokarzającej pomocy osób trzecich przy pokonywaniu schodów, co diametralnie zwiększyło poczucie godności i sprawczości interesantów. Dzięki

Dostępny samorząd 2.0

temu zlikwidowano zjawisko wykluczenia przestrzennego, umożliwiając każdemu równy dostęp do wszystkich wydziałów zlokalizowanych na wyższych piętrach.

- 1.2. Przygotowanie jednej toalety dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami w budynku głównym Starostwa. Udostępnienie ergonomicznej przestrzeni sanitarnej zniwelowało ryzyko niebezpiecznych urazów i upadków podczas transferu z wózka na miskę ustępową. Rozwiązanie to pozwoliło interesantom ze szczególnymi potrzebami na bezpieczne i komfortowe przebywanie w urzędzie nawet podczas długotrwałych procedur administracyjnych. W efekcie zlikwidowano krytyczną barierę fizjologiczną, chroniąc użytkowników przed zjawiskiem celowego odwodnienia organizmu przed wizytą w instytucji.
- 1.3. Zakup mobilnych ramp schodowych dla budynku Wydziału Geodezji Starostwa. Zastosowanie atestowanych ramp błyskawicznie otworzyło fizyczny dostęp do Wydziału dla osób poruszających się na wózkach, omijając dotychczasowe bariery architektoniczne. Zagwarantowało to pełne bezpieczeństwo biomechaniczne podczas wjazdu, eliminując ryzyko wywrócenia się wózka do tyłu na niedostosowanych schodach. Interesanci odzyskali możliwość osobistego załatwiania spraw majątkowych i geodezyjnych, zachowując prawo do bezpośredniej obsługi urzędniczej.
- 1.4. Oznakowanie schodów wewnętrznych taśmą kontrastową. Wyraźne oznaczenie krawędzi pierwszego i ostatniego stopnia radykalnie ułatwiło nawigację przestrzenną osobom słabowidzącym oraz seniorom z zaburzeniami oceny głębi. Zastosowany kontrast luminancji pozwolił na bezbłędne dostrzeżenie początku i końca biegu schodowego, znosząc paraliżujący lęk przed samodzielnym poruszaniem się. Działanie to drastycznie zminimalizowało ryzyko tragicznych w skutkach potknięć i upadków, zapewniając w pełni bezpieczną komunikację.
- 1.5. Zapewnienie miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami, tzw. niebieskie koperty, w ramach istniejącego parkingu. Wyznaczenie powiększonych stanowisk parkingowych umożliwiło kierowcom z niepełnosprawnościami swobodne i bezpieczne wykonanie bocznego transferu do wózka inwalidzkiego. Jaskrawe, niebieskie oznakowanie skutecznie zapobiega zajmowaniu tych miejsc przez osoby nieuprawnione, gwarantując dostępność parkingu w godzinach szczytu. Zdecydowanie skróciło to dystans do wejścia głównego, redukując wysiłek fizyczny i ból u osób z zaawansowanymi schorzeniami narządu ruchu.
- 1.6. Oznakowanie przeźroczystych (szklanych) drzwi wejściowych. Przerwanie optycznej iluzji otwartej przestrzeni uchroniło osoby słabowidzące, z demencją oraz w spektrum autyzmu przed bezpośrednim uderzeniem w niewidoczną taflę

Dostępny samorząd 2.0

szkła. Zapewniło to bezstresowe i intuicyjne odnajdywanie wejścia do budynku, bez konieczności asekuracyjnego poszukiwania przeszkód rękami. Zlikwidowano w ten sposób krytyczne zagrożenie dla zdrowia i życia, tworząc środowisko wejściowe w pełni przewidywalne sensorycznie.

2. Działania w obszarze dostępności cyfrowej

- 2.1. Przeprowadzenie audytu dostępności cyfrowej strony internetowej przez podmiot zewnętrzny. Poprawa kodu serwisu internetowego umożliwiła osobom niewidomym płynne i bezbłędne odczytywanie treści urzędowych za pomocą programów udźwiękowiających (czytników ekranu). Zniwelowano zjawisko wykluczenia cyfrowego, pozwalając użytkownikom z niepełnosprawnościami na samodzielne pobieranie wniosków i sprawdzanie procedur bez wychodzenia z domu. Zagwarantowało to pełną równość w dostępie do informacji publicznej, chroniąc niezależność informacyjną osób ze szczególnymi potrzebami.

3. Działania w obszarze dostępności informacyjno-komunikacyjnej

- 3.1. Zakup i montaż kontrastowych tablic informacyjnych. Zastosowanie odpowiedniego kontrastu i wielkości bezszeryfowych czcionek umożliwiło osobom z niedowidzeniem płynne odczytywanie kierunków bez nadmiernego wyężdżania wzroku. Przejrzysty układ wizualny zredukował dezorientację przestrzenną, pozwalając na szybkie i bezbłędne dotarcie do właściwego wydziału. Zwiększyło to znacząco samodzielność interesantów, eliminując poczucie zagubienia i konieczność ciągłego dopytywania personelu o drogę.
- 3.2. Zakup pętli indukcyjnych stacjonarnych i przenośnych. Przesyłanie czystego dźwięku bezpośrednio do aparatów słuchowych całkowicie zniwelowało barierę szumu informacyjnego i pogłosu w głośnych holach urzędu. Osoby niedosłyszające odzyskały komfort pełnego zrozumienia rozmowy z urzędnikiem, bez upokarzającej konieczności proszenia o wielokrotne powtarzanie zdań. Zapewniło to bezwzględną ochronę poufności przekazywanych danych osobowych, ponieważ komunikacja przestała wymagać podnoszenia głosu przy okienku.
- 3.3. Zakup stacjonarnych map tyflograficznych planów pomieszczeń Starostwa. Połączenie wypukłych planów korytarzy z alfabetem Braille'a dało osobom całkowicie niewidomym możliwość samodzielnego poznania topografii budynku przed rozpoczęciem wizyty. Pozwoliło to na zbudowanie w pamięci bezpiecznej mapy mentalnej, drastycznie obniżając stres związany z poruszaniem się w obcej przestrzeni. W efekcie interesanci z dysfunkcją wzroku zyskali niezależność

Dostępny samorząd 2.0

nawigacyjną, co stanowiło przełom w ich podmiotowym traktowaniu przez instytucję.

- 3.4. Zakup tablic informacyjnych ułatwiających komunikację z osobami z ograniczonymi możliwościami poznawczymi. Wprowadzenie graficznych symboli komunikacyjnych otworzyło urząd dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, afazją oraz w spektrum autyzmu, omijając bariery języka pisanego. Umożliwiło to intuicyjne zrozumienie skomplikowanych procedur administracyjnych, zapobiegając atakom lęku wynikającym z niezrozumienia otoczenia. Klienci o ograniczonej percepcji poznawczej zyskali narzędzie pozwalające im na samodzielne, równe i godne uczestnictwo w załatwianiu spraw bieżących.
- 3.5. Zakup tabliczek informacyjnych z oznaczeniami pokoi dla osób niewidomych. Wypukłe numery i opisy w alfabecie Braille'a pozwoliły osobom niewidomym na stuprocentowo pewną identyfikację docelowego biura poprzez dotyk. Wyeliminowało to sytuacje omyłkowego wchodzenia do niewłaściwych pomieszczeń, które dotychczas rodziły głęboki dyskomfort i naruszały prywatność. Konsekwentne oznakowanie przydrzwiowe przypieczętowało pełną autonomię osób z dysfunkcją wzroku na każdym etapie przemieszczania się po urzędzie.
- 3.6. Nawiązanie współpracy z tłumaczami PJM. Gwarancja asysty tłumacza sprawiła, że Głusi interesanci mogą załatwiać sprawy we własnym, naturalnym języku wizualno-przestrzennym. Zlikwidowano konieczność uciążliwego pisanego na kartkach, co często prowadziło do frustracji i błędnych decyzji administracyjnych z powodu różnic gramatycznych. Pełne zrozumienie procedur przywróciło społeczności Głuchych poczucie podmiotowości oraz zaufanie do kompetencji lokalnego samorządu.

4. Działania w obszarze pozostałych działań

- 4.1. Szkolenie pracowników z Języka migowego - poziom podstawowy. Opanowanie przez urzędników podstawowych zwrotów w polskim języku migowym natychmiastowo przełamało pierwszą barierę komunikacyjną i lęk u Głuchych klientów. Pozwoliło to na błyskawiczne zrealizowanie prostych usług i pokierowanie interesanta bez konieczności długiego oczekiwania na profesjonalnego tłumacza. Taka prokliencka postawa zbudowała bezpieczne środowisko, w którym osoby z niepełnosprawnością słuchu poczuły się zauważone i szanowane.
- 4.2. Uruchomienie bezpośredniej linii autobusowej (tzw. linii onkologicznej) do Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach. Utworzenie przez Powiat Ostrowiecki bezpośredniego, współfinansowanego połączenia transportowego

Dostępny samorząd 2.0

do ŚCO w Kielcach stanowi strategiczną odpowiedź na problem wykluczenia komunikacyjnego, realizując wprost konstytucyjne prawo do równego dostępu do opieki medycznej. Eliminacja konieczności uciążliwych przejazdów drastycznie redukuje stres i wyczerpanie fizyczne u pacjentów w trakcie obciążających terapii, dla których standardowy, wieloetapowy transport publiczny stanowił barierę absolutnie nie do pokonania. Inicjatywa ta przywróciła osobom w głębokim kryzysie zdrowotnym oraz ich opiekunom pełne poczucie bezpieczeństwa, godności i niezależności, gwarantując pewny dojazd do specjalistycznej placówki.

- 4.3. Zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego
Kategoryczne respektowanie prawa wstępu z psami przewodnikami zagwarantowało osobom z niepełnosprawnościami ciągłość wsparcia w nawigacji lub ostrzeganiu przed atakami chorób. Użytkownicy tych zwierząt zostali uwolnieni od upokarzających tłumaczeń i bezprawnych zakazów wejścia, odzyskując pełen spokój psychiczny. Zapewniło to całkowicie niezależne i bezpieczne poruszanie się po urzędzie we współpracy z certyfikowanym psem wspierającym.
- 4.4. Badanie potrzeb szkoleniowych pracowniczek i pracowników instytucji w zakresie potrzeb szkoleniowych z zakresu dostępności. Trafna diagnoza kompetencji kadr bezpośrednio przełożyła się na wyższą empatię i profesjonalizm urzędników podczas kontaktu z osobami ze szczególnymi potrzebami. Zniwelowano ukryte bariery mentalne, dzięki czemu interesanci przestali być narażeni na krzywdzące stereotypy lub niewłaściwe, protekcyjne zachowania personelu. Proces ten stworzył fundament pod instytucję przyjazną, z którą każdy klient z niepełnosprawnością współpracuje w atmosferze pełnego zrozumienia.
- 4.5. Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Stała współpraca z organizacjami sektora NGO oraz funkcjonowanie Społecznej Rady gwarantuje, że to sam głos środowiska bezpośrednio i realnie kształtuje lokalną politykę włączenia społecznego. Dzięki regularnym konsultacjom z ekspertami przez doświadczenie, wdrażane rozwiązania architektoniczne i proceduralne są ściśle dopasowane do rzeczywistych barier, co skutecznie chroni interesantów przed napotykaniami frustrującej "pseudo-dostępności". Taki partycypacyjny model współdecydowania przywrócił obywatelom z niepełnosprawnościami poczucie pełnej sprawczości, czyniąc z nich równoprawnych kreatorów dostępnej przestrzeni urzędu, a nie jedynie jej biernych odbiorców.

Dostępny samorząd 2.0

- 4.6. Szkolenia z zakresu dostępności dla kadry podmiotu. Wdrożenie kultury włączającej sprawiło, że każdy interesant z niepełnosprawnością zaczął otrzymywać proaktywną asystę, idealnie dopasowaną do jego indywidualnej sytuacji. Świadomy i pewny swoich umiejętności personel przestał unikać trudnych interakcji, co drastycznie skróciło czas obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. Stworzyło to bezstresowe środowisko, w którym każdy obywatel, niezależnie od ograniczeń organizmu, spotyka się z najwyższym szacunkiem i profesjonalną pomocą urzędniczą.

Cel i działania

Nadrzędnym celem niniejszego dokumentu jest systematyczne, wielowymiarowe i trwałe eliminowanie barier ograniczających funkcjonowanie obywateli w przestrzeni publicznej.

Zapisy planu stanowią bezpośrednią implementację **Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r.**

o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, a także realizują

wytyczne zawarte w ratyfikowanej przez Polskę **Konwencji ONZ o prawach osób**

niepełnosprawnych (KPON). Plan precyzyjnie definiuje skatalogowane działania naprawcze

oraz rygorystyczny harmonogram ich wdrożenia, ukierunkowany na zapewnienie pełnej niezależności, bezpieczeństwa i godności każdemu interesantowi.

Wieloaspektowy wymiar dostępności

Zrealizowanie ujętych w harmonogramie zadań zrewolucjonizuje sposób funkcjonowania instytucji w trzech kluczowych filarach, które wzajemnie się przenikają:

- **Dostępność architektoniczna:** Poprzez gruntowne interwencje infrastrukturalne (montaż dźwigów osobowych, przebudowę węzłów sanitarnych, wdrażanie certyfikowanych ramp i systemów oznaczeń kontrastowych) zlikwidowane zostaną krytyczne bariery biomechaniczne, warunkując bezpieczną i samodzielną nawigację osób o ograniczonej mobilności oraz percepcji wzrokowej.
- **Dostępność informacyjno-komunikacyjna:** Zastosowanie zaawansowanych technologii asystujących (pętle indukcyjne IEC 60118-4, tyflografika) oraz wdrożenie wsparcia tłumaczy PJM i systemów AAC zagwarantuje płynny i bezbłędny przepływ informacji, eliminując zjawisko wykluczenia kognitywnego i komunikacyjnego.
- **Dostępność cyfrowa:** Przeprowadzone audyty i optymalizacja kodów źródłowych zapewnią pełną zgodność usług online ze standardem WCAG 2.1, umożliwiając niezależne korzystanie z e-administracji użytkownikom czytników ekranu.

Dostępny samorząd 2.0

Projektowanie Uniwersalne (Universal Design) jako fundament zmian

Sukces planu opiera się na całkowitej zmianie paradygmatu – przejściu od doraźnego "dostosowywania" przestrzeni do wdrażania zasad **Projektowania Uniwersalnego**. Zgodnie z badaniami z zakresu socjologii miasta i gerontologii, środowisko wolne od barier służy nie tylko osobom z orzeczoną niepełnosprawnością, ale diametralnie poprawia jakość życia całego społeczeństwa. Szerokie korytarze, czytelne komunikaty, windy i wyeliminowanie progów ułatwiają codzienne funkcjonowanie seniorom z postępującymi schorzeniami układu ruchu, rodzicom z wózkami dziecięcymi, a także osobom doświadczającym czasowych urazów ortopedycznych.

Ewolucja kultury organizacyjnej i partycypacja społeczna

Dostępność w ujęciu niniejszego planu nie ogranicza się wyłącznie do modernizacji tkanki budowlanej. Zmiany obejmą w równej mierze czynnik ludzki – zarówno pracowników administracji, jak i klientów zewnętrznych. Poprzez systematyczne badanie potrzeb i szkolenia kompetencyjne (m.in. z zakresu podstaw PJM, obsługi technologii wspomagających i standardów obsługi psa asystującego), instytucja buduje świadomą, włączającą kulturę organizacyjną. Urzędnicy zostaną wyposażeni w narzędzia i wiedzę niezbędną do empatycznego reagowania na potrzeby osób m.in. w spektrum autyzmu czy z niepełnosprawnością intelektualną. Cały proces projektowania usług jest stale poddawany ewaluacji w modelu partycypacyjnym. Stała współpraca merytoryczna z organizacjami pozarządowymi (NGO) oraz Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych gwarantuje, że wprowadzane udogodnienia stanowią precyzyjną odpowiedź na faktyczne, empirycznie zweryfikowane bariery, czyniąc środowisko lokalne w pełni otwartym i sprawiedliwym.

Cel planu zostanie zrealizowany poprzez następujące działania:

1. Działania w obszarze dostępności architektonicznej

- 1.1. Budowa toalety dla osób z niepełnosprawnościami (Parter) budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37.
- 1.2. Malowanie ścian parteru budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37 z zastosowaniem rygorystycznego kontrastu wizualnego (LRV).
- 1.3. Wymiana nawierzchni na antypoślizgową (Parter) budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37.
- 1.4. Zakup i wymiana blatu w portierni budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37 na przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Dostępny samorząd 2.0

- 1.5. Zakup składanych schodów automatycznych (hybrydowej platformy) niwelujących różnice poziomów na parterze budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37.
2. **Działania w obszarze dostępności cyfrowej**
 - 2.1. Wdrożenie cyfrowego asystenta interesanta (chatbota) wspierającego osoby ze szczególnymi potrzebami w nawigacji po serwisie urzędu, z zachowaniem pełnej zgodności ze standardem WCAG 2.1 na poziomie AA.
3. **Działania w obszarze dostępności informacyjno-komunikacyjnej**
 - 3.1. Dostosowanie wzorów Decyzji Administracyjnych.
 - 3.2. Zakup i montaż interaktywnej tablicy ogłoszeniowej (Infokiosku) w holu głównym budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37.
4. **Działania w obszarze pozostałych działaniach**
 - 4.1. Zakup sprzętu służącego ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami w budynku głównym Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37, wraz ze szkoleniem z obsługi.
 - 4.2. Opracowanie procedury procesu rekrutacji nowych pracowników.
 - 4.3. Wspólne szkolenia dla kadr jednostek podległych.
 - 4.4. Zakup sprzętu poprawiającego dostępność podczas organizowanych imprez plenerowych.
 - 4.5. Standard dostępności imprez powiatowych (Plener/Wnętrze).

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Harmonogram realizacji

Dostępność architektoniczna

1. Przebudowa toalety dostosowanej dla potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (Parter) budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37

Budowa dostosowanej toalety na parterze budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37 to inwestycja o strategicznym znaczeniu, która stanowi bezwzględne wypełnienie art. 6 pkt 1 ustawy o zapewnianiu dostępności oraz rygorystycznych wymogów Prawa budowlanego. Eliminacja barier fizjologicznych zapobiega wykluczeniu społecznemu oraz groźnemu dla zdrowia zjawisku celowego odwadniania organizmu przez interesantów przed wizytą w urzędzie. Lokalizacja sanitariatu w pobliżu głównego ciągu komunikacyjnego parteru minimalizuje wysiłek fizyczny osób o ograniczonej mobilności lub z niewydolnością krążeniowo-oddechową. Zapewnienie normatywnej przestrzeni manewrowej o wymiarach minimum 150x150 cm pozwala na swobodny obrót wózka inwalidzkiego, chroniąc użytkownika przed zaklinowaniem i skrajnym wyczerpaniem fizycznym. Z perspektywy biomechaniki, zachowanie 90-centymetrowej przestrzeni transferowej obok miski ustępowej jest warunkiem absolutnie niezbędnym do wykonania bezpiecznego przesiadania bocznego. Takie rozwiązanie ergonomiczne chroni stawy barkowe przed urazami przeciążeniowymi i drastycznie zmniejsza ryzyko groźnego w skutkach upadku. Zastosowanie bezprogowych drzwi o szerokości 90 cm w świetle przejścia gwarantuje płynny wjazd nawet dużym wózkom elektrycznym, eliminując ryzyko zablokowania małych kół przednich na uskoku. Bezpieczeństwo medyczne wewnątrz zamkniętej kabiny zapewnia system przyzywowy (SOS) wyposażony w linkę sięgającą samej podłogi. Umożliwia to błyskawiczne wezwanie pomocy przez osobę leżącą na posadzce po ewentualnym załabnięciu, co przy standardowym włączniku ściennym byłoby fizycznie niemożliwe. Ścisłe przestrzeganie tych parametrów tworzy przestrzeń w pełni godną, autonomiczną i bezpieczną, gwarantując równy dostęp do usług publicznych każdemu obywatelowi.

Priorytet: Wysoki - wynikający wprost z przepisów

Data początkowa: 2026-05-01

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
1. 1	Opracowanie wielobranżowej dokumentacji projektowej i kosztorysowej.	komórka ds. zamówień publicznych	4	4000
1. 2	Weryfikacja projektu pod kątem przepisów przeciwpożarowych oraz ewakuacji OzN.	komórka ds. zamówień publicznych	1	0
1. 3	Opracowanie SWZ (Specyfikacji Warunków Zamówienia) i wybór wykonawcy.	komórka ds. zamówień publicznych	4	0
1. 4	Realizacja robót budowlano-instalacyjnych (wyburzenia, instalacje wod-kan, elektryka, wzmocnienia ścian).	Wykonawca	4	47000
1. 5	Zakup i montaż specjalistycznego wyposażenia sanitarnego oraz systemu przyzywowego.	Wykonawca	2	28000
1. 6	Odbiór techniczny robót i audyt powykonawczy pod kątem dostępności.	wykonawca zewnętrzny	1	0

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
1. 7	Aktualizacja Deklaracji Dostępności i informacji wizualnej w budynku.	koordynator ds. dostępności	1	0

2. Malowanie ścian parteru budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Łżecka 37 z zastosowaniem rygorystycznego kontrastu wizualnego (LRV)

Kompleksowe malowanie ścian parteru budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Łżecka 37 z wykorzystaniem zasad kontrastu luminancji (LRV - Light Reflectance Value) to kluczowe działanie realizujące wymogi projektowania uniwersalnego w obszarze nawigacji wizualnej. Zastosowanie starannie wyselekcjonowanych barw pozwala na wyraźne odcięcie optyczne płaszczyzn ścian od posadzki oraz ościeżnic drzwiowych, co stanowi fundament bezpieczeństwa dla osób słabowidzących. Z punktu widzenia okulistyki i neurologii widzenia, matowe powłoki malarskie o wysokim kontraście eliminują zjawisko olśnienia i drastycznie redukują dezorientację przestrzenną u seniorów cierpiących na zaćmę czy jaskrę. Minimalizacja tzw. "szumu wizualnego" poprzez jednorodne tło ułatwia również poruszanie się osobom w spektrum autyzmu, skutecznie obniżając ryzyko przestymulowania sensorycznego. Właściwie zaprojektowana kolorystyka przekształca rozmyte dla niedowidzących korytarze w wysoce przewidywalne ciągi komunikacyjne. Takie rozwiązanie architektoniczne minimalizuje do zera ryzyko bolesnych zderzeń z przeszkodami czy pomyłek w lokalizacji wejść do konkretnych referatów. Zastosowana specjalistyczna farba o właściwościach antyrefleksyjnych zapobiega powstawaniu odbłasków od oświetlenia sztucznego, zachowując czytelność przestrzeni o każdej porze dnia. Inwestycja ta stanowi bezpośrednie przełożenie zaleceń inżynierii rehabilitacyjnej na fizyczny komfort i sprawczość każdego interesanta urzędu.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Priorytet: Wysoki - wynikający wprost z przepisów

Data początkowa: 2026-05-01

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
2. 1	Opracowanie koncepcji kontrastu wizualnego (LRV)	koordynator ds. dostępności	2	2000
2. 2	Przygotowanie specyfikacji zamówienia i wybór wykonawcy	komórka ds. zamówień publicznych	3	0
2. 3	Realizacja prac malarskich i przygotowawczych	Wykonawca	4	36000
2. 4	Pomiary powykonawcze i audyt odbiorowy	administrator budynku	1	1900

3. Wymiana nawierzchni na antypoślizgową (Parter) budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37

Kompleksowa wymiana nawierzchni w holu głównym i korytarzach parteru budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37 to kluczowa inwestycja realizująca wytyczne projektowania uniwersalnego oraz wymogi bezpieczeństwa Prawa budowlanego. Zastosowanie posadzek o rygorystycznie określonym współczynniku tarcia – klasa R10 dla ciągów komunikacyjnych oraz R11 dla narażonych na wilgoć stref wejściowych (wiatrołapów) – drastycznie minimalizuje ryzyko groźnych urazów i upadków. Z punktu widzenia gerontologii i biomechaniki, stabilne podłoże ułatwia samodzielne poruszanie się seniorom oraz osobom korzystającym z kul, balkoników czy wózków inwalidzkich, redukując paraliżujący lęk przed poślizgnięciem. Niezwykle istotnym parametrem nowej nawierzchni jest jej matowe wykończenie, które

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

całkowicie eliminuje zjawisko olśnienia i redukuje odbłaski świetlne. Taka struktura, połączona z odpowiednim kontrastem wizualnym (współczynnik odbicia światła LRV), chroni osoby słabowidzące oraz cierpiące na zaćmę przed dezorientacją przestrzenną. Równolegle, bezwzględne zlicowanie poziomów i całkowita likwidacja progów czy uskoków gwarantuje w pełni bezkolizyjne przemieszczanie się po całej kondygnacji. Usunięcie tych mikrobarier zapobiega zablokowaniu się przednich kół wózka inwalidzkiego, co w ujęciu fizyki eliminuje niebezpieczeństwo nagłego wyrzucenia użytkownika z siedziska. Wdrożenie tych ścisłych standardów materiałowych przekształca strefę komunikacyjną Starostwa w środowisko w 100% przewidywalne, bezpieczne i fizjologicznie przyjazne dla każdego obywatela.

Priorytet: Wysoki - wynikający wprost z przepisów.

Data początkowa: 2026-05-01

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
3. 1	Audyt stanu istniejącego i dobór parametrów fizykochemicznych nowej nawierzchni (projekt).	administrator budynku	3	1000
3. 2	Przygotowanie dokumentacji przetargowej i wybór wykonawcy robót budowlanych.	administrator budynku	3	0
3. 3	Demontaż starej posadzki, przygotowanie wylewek.	Wykonawca	3	30000

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
3. 4	Instalacja docelowej nawierzchni antypoślizgowej (wraz z ewentualnym wdrożeniem ścieżek dotykowych).	Wykonawca	5	28000
3. 5	Audyt powykonawczy – certyfikacja antypoślizgowości i kontrastu wizualnego.	Wykonawca	1	1000
3. 6	Aktualizacja informacji dla użytkowników i Deklaracji Dostępności w zakresie ciągów komunikacyjnych.	Koordynator ds. dostępności	1	0

4. Zakup i wymiana blatu w portierni budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37 na przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Całkowita przebudowa stanowiska pierwszego kontaktu w holu głównym budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37. Zastosowanie obniżonej lady (maks. 90 cm od podłogi) z tzw. przestrzenią na kolana (min. 60 cm głębokości) to kanon ergonomii projektowania uniwersalnego. Pozwala osobie na wózku inwalidzkim lub osobie o niskim wzroście podjechać bezpośrednio do pracownika urzędu. Działanie to, poparte psychologią przestrzeni, niweluje barierę komunikacyjną i relację władzy (patrzenie z góry), przywracając interesantom pełen komfort rozmowy twarzą w twarz oraz umożliwiając samodzielne podpisywanie dokumentów.

Priorytet: Wysoki - wynikający wprost z przepisów.

Data początkowa: 2026-07-01

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
4. 1	Projekt ergonomiczny mebla	Wykonawca	2	1000
4. 2	Demontaż starej lady i wykonanie nowego stanowiska	Wykonawca	1	15000
4. 3	Prace instalacyjne. Dyskretne rozprowadzenie okablowania dla stanowiska informatycznego oraz optymalne bezcieniowe doświetlenie blatu	Wykonawca	1	2000
4. 4	Oznakowanie punktu	administrator budynku	1	500

5. Zakup składanych schodów automatycznych (hybrydowej platformy) niwelujących różnice poziomów na parterze budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37

Instalacja zaawansowanego technologicznie urządzenia (typu FlexStep) na parterze budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37, które na co dzień funkcjonuje jako standardowe schody, a w razie potrzeby płynnie przekształca się w platformę podnośnikową. Rozwiązanie to stanowi innowacyjną realizację art. 6 pkt 1 ustawy o zapewnianiu dostępności w miejscach, gdzie ze względu na brak przestrzeni nie można wybudować standardowego podjazdu o nachyleniu zgodnym z Prawem budowlanym (max. 5-6%). Z punktu widzenia biomechaniki urządzenie

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

to drastycznie podnosi bezpieczeństwo osób na wózkach, dając im możliwość pokonania bariery 3 stopni bez fizycznego wysiłku i ryzyka groźnego w skutkach zjawiska utraty równowagi (tip-over).

Priorytet: Wysoki - wynikający wprost z przepisów.

Data początkowa: 2026-07-01

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
5. 1	Wykonanie ekspertyzy technicznej i projektu	komórka ds. zamówień publicznych	1	5000
5. 2	Postępowanie przetargowe	komórka ds. zamówień publicznych	4	0
5. 3	Dostawa, montaż i prace budowlano-wykończeniowe	Wykonawca	2	100000
5. 4	Odbiór techniczny UDT i szkolenie	administrator budynku	2	4000

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Dostępność cyfrowa

1. Wdrożenie cyfrowego asystenta interesanta (chatbota) wspierającego osoby ze szczególnymi potrzebami w nawigacji po serwisie urzędu, z zachowaniem pełnej zgodności ze standardem WCAG 2.1 na poziomie AA

Działanie ma na celu wsparcie osób z niepełnosprawnościami poznawczymi, intelektualnymi oraz seniorów w szybkim i intuicyjnym odnajdywaniu informacji urzędowych, bez konieczności nawigowania po skomplikowanym menu strony. Cyfrowy asystent będzie "tłumaczył" skomplikowane procedury na język zrozumiały (realizacja postulatów prostego języka).

Priorytet: Niski - podnoszące jakość dostępności.

Data początkowa: 2026-08-01

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
1. 1	Przygotowanie dokumentacji przetargowej/zakupowej dla modułu chatbota AI, w której wymogiem krytycznym (warunkującym odbiór dzieła) będzie pełna zgodność interfejsu narzędzia z wytycznymi WCAG 2.1 na poziomie minimum AA.	Wydział Zamówień Publicznych	4	30000

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
1. 2	Stworzenie i zasilenie bazy wiedzy (bazy uczącej) chatbota informacjami o kluczowych procedurach urzędowych.	Wydział Organizacyjno-Prawny (Informatyk)	10	0
1. 3	Przeprowadzenie weryfikacji technicznej i empirycznej wdrożonego w środowisku testowym narzędzia przed jego publicznym udostępnieniem na stronie urzędu.	Wydział Organizacyjno-Prawny (Informatyk)	10	0
1. 4	Publiczne wdrożenie asystenta AI na stronie głównej oraz przeszkolenie wyznaczonych pracowników z obsługi panelu administracyjnego.	Wydział Organizacyjno- prawny	4	0

Dostępność informacyjno-komunikacyjna

1. Dostosowanie wzorów Decyzji Administracyjnych

Standaryzacja pism urzędowych zgodnie z wytycznymi MSWiA i zasadą informowania stron (KPA). Odpowiednia typografia (czcionki bezszeryfowe, kontrast) diametralnie poprawia proces kognitywny u osób z dysleksją i niedowidzeniem.

Priorytet: Średni - wynikający z dobrych praktyk, ale nie z przepisów.

Data początkowa: 2026-01-01

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
1. 1	Przegląd używanych szablonów pod kątem dostępności wizualnej (czcionki, interlinie)	Wydział Org.-Prawny	10	0
1. 2	Stworzenie uniwersalnego "Dostępnego Szablonu Pisma" zgodnego z wytycznymi MSWiA	Wydział Org.-Prawny	10	0
1. 3	Podmiana szablonów w systemie EZD i instruktaż kadr	Wydział Org.-Prawny	2	0

2. Zakup i montaż interaktywnej tablicy ogłoszeniowej (Infokiosku) w holu głównym budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37

Zastąpienie przestarzałych, analogowych gablot informacyjnych (nieczytelnych dla słabowidzących i niedostępnych z poziomu wózka) w pełni cyfrowym totodem multimedialnym w holu głównym budynku głównego Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37. To urządzenie, oparte na certyfikowanym oprogramowaniu zgodnym z normą WCAG 2.1, posiada opcję cyfrowej lupy, odwracania kontrastów, audiodeskrypcji syntezatorem mowy (TTS) oraz przenoszenia paneli nawigacyjnych w dolną strefę ekranu. Psychologia społeczna udowadnia, że tego typu narzędzia dają osobom wykluczonym cyfrowo możliwość samodzielnego zapoznawania się z uchwałami rady i zarządzeniami w przestrzeni publicznej.

Priorytet: Średni - wynikający z dobrych praktyk, ale nie z przepisów.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Data początkowa: 2027-02-01

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
2. 1	Opracowanie specyfikacji i wybór urządzenia	pracownik IT	2	0
2. 2	Zakup sprzętu wraz z licencjami asystującymi	Wydział Org.-Prawny	4	28000
2. 3	Instalacja fizyczna sieciowa	pracownik IT	1	2000
2. 4	Szkolenie redaktorów z dodawania warstwy tekstowej	Wydział Org.-Prawny	4	0

Pozostałe działania

1. Zakup sprzętu służącego ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami w budynku głównym Starostwa Powiatowego, ul. Iłżecka 37, wraz ze szkoleniem z obsługi

Wynika z: Art. 6. Ustawy o zapewnianiu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz art.236.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Cel: bezpieczna ewakuacja osób ze szczególnymi potrzebami. Sprzęt: wózek ewakuacyjny (zalecany) lub mata ewakuacyjna. Element zakupu- szkolenie z obsługi sprzętu.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Priorytet: Wysoki - wynikający wprost z przepisów.

Data początkowa: 2026-05-01

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
1. 1	Przygotowanie i ogłoszenie zapytania na zakup sprzętu	komórka ds. zamówień publicznych	2	0
1. 2	Wybór i podpisanie umowy z dostawcą sprzętu	komórka ds. zamówień publicznych	2	0
1. 3	Dostawa sprzętu	komórka ds. zakupów	1	25000
1. 4	Szkolenie pracowników z obsługi sprzętu (minimum 2 osoby)	koordynator ds. dostępności	1	0

2. Opracowanie procedury procesu rekrutacji nowych pracowników

Dostosowanie procesów HR do ustawy o rehabilitacji zawodowej. Redukcja barier na etapie naboru jest kluczowa dla zwiększenia wskaźnika zatrudnienia OzN, co bezpośrednio wpływa na optymalizację wpłat na PFRON.

Priorytet: Średni - wynikający z dobrych praktyk, ale nie z przepisów.

Data początkowa: 2026-10-01

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
2. 1	Modyfikacja szablonu ogłoszeń o pracę (format dostępny, info o dostępności sali)	komórka ds. kadrowych	10	0
2. 2	Przygotowanie techniczne alternatywnych form prowadzenia rozmów (np. online)	Wydział Org.-Prawny	10	0
2. 3	Stosowanie standardu podczas naboru i zbieranie uwag od kandydatów z OzN	komórka ds. kadrowych	97	0

3. Wspólne szkolenia dla kadr jednostek podległych celem zwiększenia świadomości w zakresie dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Kształtowanie świadomości prawnej wg założeń u.z.d. Konsolidacja potrzeb szkoleniowych, celem zwiększenia świadomości w zakresie dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami w skali powiatu. Podjęte działanie umożliwia zakontraktowanie wysokiej klasy ekspertów przy jednoczesnym obniżeniu kosztów jednostkowych na osobę.

Priorytet: Niski - podnoszące jakość dostępności.

Data początkowa: 2027-01-01

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
3. 1	Identyfikacja wspólnych potrzeb szkoleniowych w zakresie dostępności dla wszystkich jednostek powiatowych	koordynator ds. dostępności	5	0
3. 2	Zorganizowanie zbiorczego postępowania ofertowego w celu optymalizacji kosztów szkoleń (ekonomia skali)	koordynator ds. dostępności	5	0
3. 3	Przeprowadzenie stacjonarnych/online sesji szkoleniowych z cyfrowej i architektonicznej obsługi klienta	Wydział Org.-Prawny	5	0

4. Zakup sprzętu poprawiającego dostępność podczas organizowanych imprez plenerowych

Zabezpieczenie infrastrukturalne imprez zgodnie z wymogami projektowania uniwersalnego. Pętle indukcyjne i najazdy kablowe minimalizują bariery komunikacyjne i fizyczne, redukując ryzyko wypadków (potknięć) w przestrzeniach plenerowych.

Priorytet: Niski - podnoszące jakość dostępności.

Data początkowa: 2027-01-01

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
4. 1	Zbadanie potrzeb i przygotowanie specyfikacji sprzętu (pętla, najazdy, maty)	koordynator ds. dostępności	1	0
4. 2	Przeprowadzenie rozeznania rynku i złożenie zamówień u dostawców	komórka ds. zamówień publicznych	2	0
4. 3	Odbiór sprzętu, inwentaryzacja i przeszkolenie pracowników z jego rozkładania	komórka ds. zakupów	5	15000

5. Standard dostępności imprez powiatowych (Plener/Wnętrze)

Wdrożenie wytycznych PFRON (Model Dostępnego Wydarzenia) oraz art. 6 pkt 3 u.z.d. Gwarantuje równe prawo do uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, zapobiegając marginalizacji OzN. Dodatkowo planowane jest wprowadzenie asystenta dostępności podczas organizowanych imprez. Obecność przeszkolonego asystenta obniża stres środowiskowy u osób w spektrum autyzmu oraz osób z niepełnosprawnością narządu wzroku w zatłoczonych przestrzeniach.

Priorytet: Średni - wynikający z dobrych praktyk, ale nie z przepisów.

Data początkowa: 2028-01-01

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostępny samorząd 2.0

Zadania

Lp.	Nazwa	Jednostka odpowiedzialna	Czas trwania [tyg.]	Szacowany koszt [zł]
5. 1	Przygotowanie uniwersalnej "Checklisty Dostępnego Wydarzenia" dla organizatorów	Wydział Org.-Prawny	2	0
5. 2	Opracowanie zakresu obowiązków asystenta i wytypowanie pracowników/wolontariuszy	Wydział organizacyjno prawny	2	0
5. 3	Szkolenie asystentów z zakresu savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnościami	Wydział organizacyjno prawny	10	0
5. 4	Wdrożenie checklisty jako obowiązkowego załącznika do kart planowania imprez	Wydział Org.-Prawny	2	0
5. 5	Zabezpieczenie asystentury na każdym dużym wydarzeniu (wraz z oznakowaniem)	administrator budynku	5	0
5. 6	Nadzór nad realizacją standardów (toalety, strefy) podczas eventów	komórka ds. promocji	31	0

Dostępny samorząd 2.0

Szacowany koszt realizacji planu

1. Dostępność architektoniczna: **306 400 zł**
2. Dostępność cyfrowa: **30 000 zł**
3. Dostępność informacyjno-komunikacyjna: **30 000 zł**
4. Pozostałe działania: **40 000 zł**

Suma szacowanych kosztów: **406 400 zł**

Monitoring realizacji

Ewaluacja i Monitorowanie Realizacji Planu Działań

Skuteczne wdrażanie standardów projektowania uniwersalnego wymaga rygorystycznego nadzoru nad procesami inwestycyjnymi i organizacyjnymi. Zgodnie z dyspozycją **art. 14 Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami**, proces ten został w pełni ustrukturyzowany i zintegrowany z wewnętrznym systemem zarządzania urzędu.

1. Stały nadzór i funkcja Koordynatora ds. dostępności

Za bieżący, operacyjny monitoring realizacji niniejszego planu odpowiada wyznaczony Koordynator ds. dostępności. Jego rolą nie jest wyłącznie bierna obserwacja, lecz proaktywne zarządzanie procesem. Koordynator na bieżąco współpracuje z poszczególnymi wydziałami (m.in. inwestycji, kadr, IT), weryfikując zgodność postępu prac z przyjętym harmonogramem rzeczowo-finansowym. Stały monitoring pozwala na wczesne identyfikowanie tzw. "wąskich gardeł" (np. opóźnień w procedurach przetargowych) i błyskawiczne wdrażanie działań korygujących.

2. Coroczna ewaluacja i rygor sprawozdawczy

Proces monitorowania jest cyklicznie podsumowywany. Po zakończeniu każdego roku kalendarzowego realizacji planu, Koordynator przeprowadza kompleksową ewaluację i sporządza formalne sprawozdanie roczne. Dokument ten musi zostać przygotowany w nieprzekraczalnym terminie **do 31 stycznia** roku następującego po roku ocenianym. Aby sprawozdanie stanowiło rzetelne narzędzie analityczne dla kierownictwa, musi obligatoryjnie zawierać:

- **Dane ilościowe i finansowe:** Zestawienie zrealizowanych działań wraz z ich mierzalną liczbą (np. ilość przeszkolonych pracowników, zmodernizowanych toalet), faktycznym czasem realizacji oraz precyzyjnym rozliczeniem poniesionych kosztów (weryfikacja efektywności budżetowej).

Dostępny samorząd 2.0

- **Analizę jakościową:** Wnioski z napotkanych trudności wdrożeniowych oraz ocenę faktycznego wpływu zrealizowanych inwestycji na poprawę komfortu interesantów.
- **Rekomendacje:** Konkretne wytyczne do dalszych działań, ewentualne propozycje przesunięć budżetowych lub modyfikacji zakresu zaplanowanych zadań.

3. Zarządzanie zmianą i mechanizm aktualizacji Planu

Kierownik podmiotu (Starosta) dokonuje krytycznego przeglądu sprawozdania rocznego. W sytuacji, gdy wnioski z ewaluacji wykażą odchylenia, Koordynator ds. dostępności ma obowiązek dokonania formalnej aktualizacji Planu. Jest to proces naturalny, świadczący o elastyczności instytucji. Konieczność nowelizacji dokumentu może zostać podyktowana w szczególności:

- **Nieterminowością:** Brakiem realizacji zaplanowanego działania w założonym czasie (np. z powodu unieważnionych przetargów lub braków kadrowych u wykonawców) i koniecznością przesunięcia go na kolejny rok.
- **Zmianami legislacyjnymi:** Wejściem w życie nowych rozporządzeń (np. w Prawie budowlanym lub wytycznych WCAG), które narzucają wyższe standardy i wymuszają rewizję przyjętych parametrów.
- **Postępem technologicznym:** Pojawieniem się na rynku innowacyjnych, tańszych lub bardziej efektywnych technologii asystujących, które warto zaimplementować zamiast rozwiązań przestarzałych.
- **Nowymi obszarami wykluczenia:** Identyfikacją nowych barier – zgłoszonych m.in. na podstawie wniosków obywateli lub ustaleń Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych – które nie zostały wcześniej zdiagnozowane.

4. Zatwierdzenie i transparentność publiczna

Zaktualizowany Plan, po naniesieniu poprawek wynikających z rocznej ewaluacji lub czynników zewnętrznych, zostaje oficjalnie zatwierdzony przez Kierownika podmiotu. W imię zasad transparentności i dostępu do informacji publicznej, zatwierdzony dokument jest niezwłocznie publikowany w **Biuletynie Informacji Publicznej (BIP)** oraz na oficjalnej stronie internetowej Starostwa. Publikacja musi zostać przygotowana w formacie w pełni cyfrowo dostępnym (dokument z warstwą tekstową, spełniający wymogi WCAG 2.1), aby każdy obywatel mógł zapoznać się z kierunkiem polityki równościowej urzędu.

Plan został przygotowany przez: Marzena Jemielińiak

Osoba zatwierdzająca plan: Agnieszka Rogalińska

Dostępny samorząd 2.0

Wykres

Data początkowa	Nr	Działania i zadania	Data końcowa
2026-05-01		Dostępność architektoniczna	2026-09-02
2026-05-01	1	1 1 1 1 1	2026-08-28
2026-05-01	2	2 2 2	2026-07-10
2026-05-01	3	3 3 3 3 3	2026-08-21
2026-07-01	4	4 4 4	2026-08-05
2026-07-01	5	5 5 5	2026-09-02
2026-08-01		Dostępność cyfrowa	2027-02-12
2026-08-01	1	1 1.2 1.3 1	2027-02-12
2026-01-01		Dostępność informacyjno-komunikacyjna	2027-04-19
2026-01-01	1	1.1 1.2 1	2026-06-04
2027-02-01	2	2 2 2	2027-04-19
2026-05-01		Pozostałe działania	2028-12-30
2026-05-01	1	1 1 1 1	2026-06-12
2026-10-01	2	2.1 2.2 2.3	2028-12-27
2027-01-01	3	3 3 3	2027-04-16
2027-01-01	4	4 4	2027-02-26
2028-01-01	5	5 5.3 5.5 5.6	2028-12-30